

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

Wprowadzenie
panel dyskusyjny

"Flexicurity w Polsce"

28.09.2007 konferencja EIRO, Warszawa

Marek Rymsza

Instytut Spraw Publicznych

Flexicurity to:

(1) poziom ochrony **pracy, zatrudnienia, dochodu i gwarancji pogodzenia aktywności zawodowej z życiem rodzinnym**, który ułatwia karierę na rynku pracy i zdobywanie doświadczeń zawodowych przez pracowników o relatywnie gorszej pozycji, umożliwiając im dostęp do pracy dobrej jakości i społeczną inkluzję,

a jednocześnie zapewnia

(2) poziom elastyczności **numerycznej zewnętrznej i wewnętrznej, funkcjonalnej oraz płacowej**, który ułatwia rynkom pracy (i firmom) dostosowanie się do zmieniających się uwarunkowań, aby utrzymać i zwiększać konkurencyjność i produktywność

Flexicurity ma zwiększać:

- przepływy między zatrudnieniem i bezrobociem
- przepływy między aktywnymi (zatrudnieni i bezrobotni) i nieaktywnymi zawodowo

W rezultacie:

- poziom ochrony socjalnej zatrudnionych nieco się obniża,
ale
- praca staje się dobrem szerzej dostępnym (aktywizacja grup „wykluczonych” z rynku pracy)

Duński model flexicurity

- niski poziom ochrony zatrudnienia
- wysoki poziom elastyczności numerycznej
- wysoki poziom ochrony socjalnej bezrobotnych
- dostępność programów aktywizujących
- wysoki poziom aktywności ekonomicznej ludności
- krótki okres pozostawania na bezrobociu
- porozumienie partnerów społecznych
- (protest obu stron wobec rządowej propozycji z 2003 r. ograniczenia poziomu ochrony socjalnej bezrobotnych)

Holenderski model flexicurity

- wysoki poziom elastyczności funkcjonalnej i numerycznej
- względnie wysoki poziom ochrony socjalnej „pracowników nietypowych” (porównywalny z „typowymi”)
- rozwój zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy (gospodarstwo domowe 1 + 1/2 dochodu)
- rozwój agencji pracy tymczasowej
- porozumienie partnerów społecznych (rola Fundacji Pracy)

Europejski model flexicurity

- **Aktywna polityka społeczna i aktywna polityka rynku pracy**
- **Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia**
- **Rozciąganie ochrony socjalnej na nietypowe formy zatrudnienia**

Pogłębiona analiza w publikacji

„W poszukiwaniu równowagi między elastycznością rynku pracy i bezpieczeństwem socjalnym. Polska w drodze do *flexicurity*?”

M. Rymśa (red), Instytut Spraw Publicznych, W-wa
2005

www.isp.org.pl

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH

THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

<p><u>1989-1993</u></p> <p>dwie skrócone kadencje parlamentarne</p> <p>poziom bezrobocia rośnie</p>	<p>centro-prawicowe koalicje „solidarnościowe” (4 gabinety)</p>	<p>pierwsza fala reform społecznych w ramach ‘terapii szokowej gospodarki’</p>	<p>związki zawodowe „u władzy” (NSZZ „Solidarność”)</p> <p>organizacje pracodawców dopiero powstają</p>	<p>„pakt liberalno-społeczny” wokół reformy gospodarczej</p> <p>elastyczność numeryczna + programy osłonowe</p>
---	---	--	---	---

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH

THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

<p><u>1993-1997</u></p> <p>pełna kadencja parlamentarna</p> <p>poziom bezrobocia ustabilizowany</p>	<p>centro-lewicowa koalicja partii postkomunistycznych</p> <p>(SLD-PSL)</p>	<p>unikanie reform strukturalnych jako aktywności ryzykownej politycznie</p> <p>anty-rynkowa retoryka umiarkowanie pro-rynkowe rozwiązania</p>	<p>związki zawodowe „u władzy” (OPZZ)</p>	<p>napięcie między <i>flexibility</i> i security</p> <p>wzrost ochrony zatrudnienia ale ograniczanie poziomu ochrony socjalnej niepracujących</p> <p>elastyczność nieformalna (regulacje typu ‘<i>in-house</i>’)</p>
---	---	--	---	--

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

<p><u>1997-2001</u></p> <p>pełna kadencja parlamentarna</p> <p>poziom bezrobocia rośnie</p>	<p>centro-prawicowa koalicja (AWS-UW)</p>	<p>druga fala reform społecznych (ochrona zdrowia, ubezpieczenie emerytalne edukacja administracja publiczna, w tym służby społeczne i służby zatrudnienia)</p> <p>decentralizacja i/lub urynkwienie</p>	<p>związki zawodowe „u władzy” (NSZZ „Solidarność”)</p> <p>ale rosnący wpływ organizacji pracodawców</p>	<p>spory wokół Kodeksu pracy czyli zmiany w obu kierunkach</p>
---	---	--	--	--

<p><u>2001-2005</u></p> <p>pełna kadencja parlamentarna</p> <p>poziom bezrobocia rośnie?</p>	<p>centro-lewicowa (SLD_UP-PSL)</p> <p>a następnie lewicowy rząd mniejszość. (SLD-UP)</p>	<p>trzecia fala reform społecznych</p> <p>adaptacja do standardów UE</p> <p>Próby budowania APRP</p>	<p>związki zawodowe poza parlamentem</p> <p>skuteczny lobbing organizacji pracodawców</p>	<p>debata deregulacyjna</p> <p>+ adresowane aktywne programy rynku pracy dla „grup słabszych” dylemat: elastyczne zatrudnienie czy regulacje ochronne</p>
--	---	--	---	---

<p><u>2005-2007</u></p> <p>niepełna kadencja parlamentarna</p> <p>poziom bezrobocia maleje</p>	<p>niedoszła koalicja prawicowa PiS-PO</p> <p>rzędy PiS + (okresowo) LPR-Samoobrona</p>	<p>aktywna polityka rynku pracy?</p> <p>aktywna polityka społeczna?</p> <p>„punktowe” rozdawnictwo socjalne</p>	<p>równowaga wpływów związków zawodowych i organizacji pracodawców?</p>	<p>niewykorzystany czas na flexicurity?</p>
--	---	---	---	---

Hiszpański model „elastyczności na marginesie”

- wysoki poziom ochrony „zatrudnienia typowego”
- rozwój zatrudnienia na czas określony
- duża różnica kosztów pracy ponoszonych przez pracodawcę przy zawieraniu umowy na czas nieokreślony i na czas określony
- dualny rynek pracy: dla grup słabszych (np. młodzież) dostępne „elastyczne miejsca pracy gorszej jakości”, trudno dostępne „zatrudnienie typowe”
- trójstronne porozumienie (2001) w sprawie przeciwdziałania dualnemu rynkowi pracy

Ochrona społeczna bezrobotnych w Polsce:
od systemu *over-protected* do systemu *sub-protective*

rok	Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	Bezrobotni zarejestrowani uprawnieni do zasiłku (w tys.)	Procent bezrobotnych zarejestrowanych uprawnionych do zasiłku (w %)
1990	1126,1	891,7	79,2
1991	2155,6	1703,0	79,0
1992	2509,3	1312,4	52,3
1993	2889,6	1394,3	48,3
1994	2838,6	1422,8	50,1
1995	2628,8	1379,6	52,3
1996	2359,5	1224,0	51,9
1997	1826,4	556,5	30,5
1998	1831,4	420,2	22,9
1999	2349,8	554,1	23,6
2000	2702,6	548,6	20,3
2001	3115,1	624,2	20,0
2002	3216,9	538,7	26,7
2003	3157,7	478,1	15,1